

عنوان مقاله:

تحلیل تاق بستان منبری از معماری و سازه

محل انتشار:

دومین کنفرانس بین المللی معماری و سازه (سال: 1390)

تعداد صفحات اصل مقاله: 15

نویسندگان:

سیامک خدیوی - مدیر پایگاه میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری تاق بستان

ملیحه مهدی آبادی - عضو هیات علمی پژوهشگاه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری

سیدعبدالعظیم امیرشاکرمی - عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی امیرکبیر

خلاصه مقاله:

تاق بستان نام بخشی از کوه بیستون از رشته کوههای زاگرس است که به واسطه‌ی حجاری‌های دوره‌ی ساسانی از شهرتی جهانی برخوردار است. جاذبه‌های طبیعی این منطقه چون چشمه‌ها، دشت حاصلخیز و کوه سبب شده تا همواره این منطقه در دوره‌های مختلف تاریخی و پیش از تاریخ مورد توجه انسان قرار گیرد. حتی شاهان ساسانی که معمولاً نقوش یادمانی خود را بر کوه‌های ایالت فارس که خاستگاه آنان بوده است حجاری می‌کرده‌اند، در اواخر قرن چهارم میلادی تا آخر دوره ساسانی، کوه تاق بستان را برای جاویدان نمودن نام خود مناسب‌تر یافته‌اند. تاق بستان مجموعه‌ای است از دو ایوان که در دل سنگ تراشیده شده‌اند و یک نقش برجسته بر سطح صخره، ایوان‌های کوچک و بزرگ در مجاور هم و نقش برجسته در چند متری تاق کوچک قرار دارد. این آثار بر روی مجموعه خروجی آب زیرزمینی یا سراب واقع است. مجموعه مذکور و رای ارزش تاریخی و هنریش، از جهات دیگر نیز در خور توجه است. انتخاب سایت، اندازه طاق‌ها، محتوای نقش‌های درون طاق‌ها به لحاظ منظر و الهام‌ها و پیام‌ها که در حضور آب بیان شده‌اند، به ترتیب مظاهری از مهندسی، معماری و هنر آن عهد را به نمایش گذاشته‌اند. مهندسی که در انتخاب محل، روش و ابزارهای حفاری و پرداخت سنگ آهک برای ماندگارسازی بیشتر برقرار رفته است، قابل تأمل می‌باشد. حفاری و پایداری و حفاظت و نگهداری، جنبه‌های مهندسی مسئله هستند که در پایداری وضع موجود اثر، اگر ارزشی والاتر از حجاری یا خلاقیت‌های معمارانه تاق‌ها نداشته باشند، ارزششان کمتر نیست، چرا که زمین‌شناسی، مکانیک و مهندسی سنگ، هوازدگی و هیدرولوژی و ترمومکانیک و مکانیک علوم هستند که زیر بنای مهندسی مجموعه را تشکیل داده‌اند. هنر حجاری و ظرافت‌های بکار رفته در آن، بازخوانی مهندسی اثر (مانند پرداخت سنگ آهک برای ماندگاری بیشتر)، حفاظت‌های اثر، تحدیدهای شرایط طبیعی، تلفیق معماری و مهندسی آن دوره به خصوص در کارهای آبی-معماری موضوعاتی هستند که تحقیق درباره آنها انجام پذیرفته است. در این مقاله، تحقیقات انجام شده در دو بخش معماری و مهندسی و اندر کنش آنها شامل مفهوم و محتوای نقوش، اهداف و الهام‌های اثر، ابعاد و نحوه‌ی اجرای طرح و کاربرد در دوره‌های مختلف و در بخش مهندسی شامل تعاریف زمین‌شناسی، تحلیل‌های عددی در دیسیپلین‌های مختلف، حرارتی (ترمو مکانیک)، رطوبت و ماندگاری (هوازدگی)، حفاری (مکانیکی)، توزیع تنش و کرنش‌ها و توزیع آب و رطوبت و فعل و انفعالات شیمیایی ارائه می‌گردد.

کلمات کلیدی:

تاق بستان، مهندسی سنگ - بازخوانی مهندسی دوره ساسانی، حفاظت و نگه‌داری، معماری و سنگ

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/119300>

